

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा २ र सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५ को
नियम ३ बमोजिम सार्वजनिक गरिएको विवरण

(२०८१ माघ १ गतेदेखि २०८१ चैत्र मसान्तसम्म)

नेपाल सरकार
श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाण्डौ

१. निकायको स्वरूप र प्रकृति

नेपालमा श्रमको मर्यादित र सुरक्षित व्यवस्थापनबाट रोजगारी सृजना, रोजगारीका लागि सीपयुक्त आवश्यक जनशक्तिको विकास, श्रमको क्षेत्रमा सामाजिक सुरक्षा र व्यवसायजन्य स्वास्थ्य र सुरक्षाको प्रवर्द्धन, बालश्रम निवारण लगायतका काम मन्त्रालयबाट हुँदै आएको छ । वैदेशिक रोजगारीलाई सुरक्षित, मर्यादित र व्यवस्थित बनाउनु र वैदेशिक रोजगारबाट आर्जित सीप, प्रविधि र पुँजीको उपयोगबाट आन्तरिक रोजगारी प्रवर्द्धन गर्नु पनि यस मन्त्रालयको जिम्मेवारी रहेको छ ।

मन्त्रालयको स्थापना हुनु अघि वि.सं. २०२८ मा श्रम सम्बन्धी मामिला हेर्न उद्योग मन्त्रालय अन्तर्गत श्रम विभागको स्थापना भएको थियो । श्रम विभाग स्थापना भएको एक दशक पछि वि.सं. २०३८ मा श्रम तथा समाजकल्याण मन्त्रालयको स्थापना भयो । नेपाल सरकारको कार्यविभाजन नियमावली परिवर्तन भई वि.सं. २०५२ मा समाज कल्याणको क्षेत्र अलग गरी श्रम मन्त्रालय कायम भएकोमा वि.सं. २०५७ मा यातायात व्यवस्थापनको क्षेत्र समेत समायोजन भई श्रम तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालय कायम हुन गयो । यसै क्रममा वि.सं. २०६९ मा यातायात व्यवस्थाको क्षेत्र अन्यत्र लगी श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय नामाकरण भयो । पुनः वि.सं. २०७४ मा कार्यक्षेत्र विस्तार भई श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय कायम भएको छ ।

२. निकायको काम, कर्तव्य र अधिकार

नेपाल सरकार कार्यविभाजन नियमावली, २०७४ अनुसार श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र देहाय बमोजिम रहेको छः

- क. श्रम तथा रोजगार सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन,
- ख. वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, व्यवस्थापन र नियमन,
- ग. श्रमिक तथा कामदारको सामाजिक सुरक्षा र सामाजिक सुरक्षा कोष सञ्चालन सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन,
- घ. औद्योगिक विवाद समाधान,
- ङ. रोजगार सम्बन्धी तथ्यांक, अध्ययन र अनुसन्धान,
- च. श्रम तथा व्यवसायजन्य सुरक्षा निरीक्षण र श्रम सम्बन्ध सम्बन्धी आयोग,
- छ. रोजगार उन्मुख सीपमूलक एवम् व्यवसायिक तालिम नीति,
- ज. ट्रेडयुनियन सम्बन्धी एकिकृत कानून र नियमन,
- झ. बालश्रम निवारण सम्बन्धी नीति र कानून,
- ञ. व्यवसायजन्य स्वास्थ्य तथा सुरक्षा सम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्ड,
- ट. विदेशीहरूका लागि श्रम स्वीकृति,
- ठ. श्रम सहचारी,
- ड. बेरोजगार सम्बन्धी एकिकृत तथ्यांक व्यवस्थापन, अध्ययन र अनुसन्धान,
- ढ. मन्त्रालय सम्बन्धी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थासँग सन्धि, सम्झौता, अभिसन्धि, सम्पर्क र समन्वय,
- ण. मन्त्रालय सम्बन्धी सार्वजनिक संस्थान, प्राधिकरण, समिति, प्रतिष्ठान, कम्पनी आदिको सञ्चालन र नियमन ।

Carver

Signature

Signature

३. निकायमा रहेका महाशाखा एवं शाखा र तिनको कार्य विवरण:

यस मन्त्रालय अन्तर्गत प्रशासन महाशाखा, श्रम सम्बन्ध तथा सामाजिक सुरक्षा महाशाखा र रोजगार व्यवस्थापन महाशाखा रहेका छन् । प्रशासन महाशाखा अन्तर्गत प्रशासन शाखा, आर्थिक प्रशासन शाखा, नीति, योजना, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखा र कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखाहरू रहेका छन् । श्रम सम्बन्ध तथा सामाजिक सुरक्षा महाशाखा अन्तर्गत श्रम सम्बन्ध शाखा, बाल श्रम निवारण तथा व्यवसायजन्य सुरक्षा शाखा, श्रमिक कल्याण शाखा र सीप विकास तथा तालिम शाखाहरू रहेका छन् । त्यसैगरी रोजगार व्यवस्थापन महाशाखा अन्तर्गत वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन शाखा र रोजगार समन्वय तथा सूचना शाखा रहेका छन् । हाल यस मन्त्रालयको नयाँ O&M पारित भएपछि आन्तरिक रोजगार व्यवस्थापन महाशाखा थप भई चारवटा महाशाखाहरू रहेको हुँदा सोही बमोजिम शाखाहरू पनि व्यापक हेरफेर भएका छन् । यस मन्त्रालयको दरबन्दी एवं संगठन संरचना बमोजिम महाशाखा एवं शाखाहरूको कार्य विवरण देहाय बमोजिम रहेको छः- (पुरानै दरबन्दी संरचना अनुसारको व्यहोरा प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ)

(क) प्रशासन महाशाखा

- आन्तरिक प्रशासन र कर्मचारी प्रशासनसम्बन्धी कार्यहरू गर्ने गराउने,
- निजामती सेवा ऐन, नियमावली अनुसार कर्मचारीहरूलाई दिइने सुविधा, पुरस्कार र विभागीय सजाय सम्बन्धी काम गर्ने गराउने,
- मन्त्रालयको संगठन संरचना, दरबन्दी, कर्मचारी कार्य विवरणसम्बन्धी काम गर्ने गराउने,
- काउन्सेलर (श्रम) तथा श्रम सहचारी छनौट तथा नियुक्तिसम्बन्धी कार्यहरू गर्ने गराउने,
- स्वदेशी तथा विदेशी छात्रवृत्ति एवं वैदेशिक भ्रमणका लागि संभाव्य उम्मेदवारको सूची तयार गरी रायसाथ पेश गर्ने गराउने,
- मन्त्रालय अन्तर्गतको सार्वजनिक खरिदसम्बन्धी कार्यहरू गर्ने गराउने,
- वार्षिक प्रतिवेदन तथा मन्त्रालयस्तरका अन्य प्रकाशन, प्रसारण तथा वितरण सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने गराउने,
- महाशाखासँग सम्बन्धित विषयमा अन्तर्राष्ट्रिय सम्पर्कसम्बन्धी कार्यहरू गर्ने गराउने,
- महाशाखासँग सम्बन्धित विषयमा अभिलेख व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,
- सूचना अधिकारी तथा विभिन्न निकाय एवम् विषयगत सम्पर्क बिन्दुको काम गर्ने गराउने,
- अन्तर महाशाखा, शाखा र विभाग बीच समन्वय प्रणाली स्थापनासम्बन्धी कार्यहरू गर्ने गराउने,
- मन्त्रालयको कार्यक्षेत्रसम्बन्धी नीति, योजना, वार्षिक कार्यक्रम, बजेट तर्जुमाको समन्वय, अनुगमन, मूल्याङ्कन र आवधिक समीक्षासम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,
- मन्त्रालय र अन्तर्गत नियमित तथा वैदेशिक सहायताबाट संचालन हुने आयोजना/कार्यक्रमहरूको तर्जुमा गर्ने एवम् कार्यान्वयनका सम्बन्धमा उक्त कार्यक्रमहरू तथा सम्बन्धित कार्यालयहरूको अनुगमन मूल्यांकन गर्ने गराउने,
- आर्थिक प्रशासनसम्बन्धी कार्यहरू गर्ने गराउने,
- वेरुजुको लगत अद्यावधिक गर्ने, गर्न लगाउने तथा फछ्यौट गर्ने गराउने,

(Signature)

(Signature)

(Signature)

- मन्त्रालयसँग सम्बन्धित ऐन, नियम, निर्देशिका तथा कार्यविधिहरूको तर्जुमा तथा परिभाषा, सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,
- अदालतबाट भएका फैसला तथा आदेशको कार्यान्वयनसम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,
- मन्त्रालयलाई विपक्षी बनाई परेका रिट, निवेदन र मुद्दाहरूको प्रतिरक्षा गर्ने गराउने,
- प्रदेश तथा स्थानीय सरकारसँग समन्वय गरी गर्नुपर्ने आवश्यक कार्यहरू गर्ने गराउने ।

१. प्रशासन शाखा

- मन्त्रालय र अन्तर्गतको कर्मचारी प्रशासन तथा जनशक्ति विकाससम्बन्धी कार्य गर्ने,
- मन्त्रालयको संगठन संरचना, दरबन्दी सृजना, कर्मचारीको कार्य विवरण, नियुक्ति, पदस्थापन, अधिकार प्रत्यायोन, सरुवा, काज, बढुवा, विदा, सम्पत्ति विवरण, कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन, अवकाशसम्बन्धी कार्यहरू गर्ने,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका कर्मचारीहरूको अभिलेख अद्यावधिक गर्ने,
- व्यवस्थापन परीक्षणसम्बन्धी कार्यको समन्वय तथा सहजीकरण गर्ने,
- कर्मचारीहरूलाई दिइने सुविधा, पुरस्कार र विभागीय कारवाही तथा सजायसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- स्वदेशी तथा विदेशी छात्रवृत्ति, तालिम, गोष्ठी आदिमा कर्मचारी मनोनयनको लागि सिफारिस तथा विदा स्वीकृतिका निम्ति पेश गर्ने,
- मन्त्रालयभित्र परिवहन तथा सञ्चार व्यवस्थापन गर्ने,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूको लागि घरजग्गा र भवनको व्यवस्थापन गर्ने,
- मन्त्रालयको भौतिक साधनहरूको स्याहार, सम्भार, मर्मत, सरसफाई, कार्यालय विन्यास तथा संरक्षण लगायत जिन्सी व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- मन्त्रालय भित्र कागज धुल्याउने तथा लिलामीसम्बन्धी व्यवस्था गर्ने,
- उजुरी तथा गुनासो सुनुवाईसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग, राष्ट्रिय सतकर्ता केन्द्र, राष्ट्रिय सूचना आयोगसंगको सम्पर्क, समन्वय एवं सुशासन ईकाइको रूपमा कार्य गर्ने,
- खरिद ईकाइ गठन तथा व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- पुस्तकालय व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका केन्द्रीय निकायहरूको स्रोतसाधनसम्बन्धी विवरण अद्यावधिक गर्ने,
- मन्त्रालय अन्तर्गतका निकायहरूको निरीक्षण, सुपरिवेक्षण र अनुगमनसम्बन्धी व्यवस्थापन गर्ने,
- कर्मचारी बैठकसम्बन्धी कार्य गर्ने
- शाखासँग सम्बन्धित कामको अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने,
- विषयगत निकायहरूको सम्पर्क बिन्दु भई काम गर्ने,
- विषयगत सम्पर्क अधिकारी तोक्न पेश गर्ने,
- मन्त्रालयको स्रोत साधन तथा प्रकाशन वितरणको व्यवस्थापन गर्ने,
- टोकिएबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

Caran

Emil

X

२. नीति, योजना, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखा

- मन्त्रालयको कार्यक्षेत्रसँग सम्बन्धित नीति तर्जुमा तथा विश्लेषण गर्ने,
- वार्षिक, आवधिक तथा दीर्घकालीन रणनीतिको तर्जुमा, समन्वय, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- आर्थिक प्रशासन शाखाको समन्वयमा वार्षिक कार्यक्रम अनुसार आर्थिक वर्षको साधारणतर्फको अनुमानित बजेट तयारी र स्वीकृतिको लागि पेश गर्ने,
- मन्त्रालय र अन्तर्गत नियमित तथा वैदेशिक सहायताबाट संचालन हुने आयोजना/कार्यक्रमहरूको तर्जुमा र कार्यान्वयनका सम्बन्धमा कार्यक्रमहरू तथा सम्बन्धित कार्यालयहरूको अनुगमन मूल्यांकन गर्ने,
- मन्त्रालयका प्रगति विवरण, प्रतिवेदन तथा बुलेटिन प्रकाशन सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने,
- मन्त्रालय र विभागहरू अन्तर्गत संचालन हुने विकासका आवधिक एवं वार्षिक कार्यक्रमहरू तयार गर्ने,
- राष्ट्रिय योजना आयोग र अर्थ मन्त्रालयसंगको सहकार्यमा मन्त्रालय अन्तर्गत सञ्चालित विकास कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनको समन्वय गर्ने,
- मन्त्रालय र अन्तर्गत निकायहरूमा संचालित विकास कार्यक्रमहरूको प्रगति, समीक्षा, परिमार्जन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने,
- नीति समन्वय समिति (Policy Coordination Committee) सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- अर्थ मन्त्रालय, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय तथा राष्ट्रिय योजना आयोगको सम्पर्क बिन्दुको रूपमा काम गर्ने,
- मन्त्रालय स्तरीय विकास समस्या समाधान समिति(MDAC) र राष्ट्रिय विकास समस्या समाधान समिति (NDAC) सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने,
- वैदेशिक सहायता सम्बन्धी विषयमा अर्थ मन्त्रालयसंग समन्वय गरी कार्य गर्ने,
- विदेशी सहयोगबाट संचालन हुने आयोजनासंग सम्बन्धित विषयमा आवश्यक समन्वय गर्ने,
- सम्बन्धित क्षेत्रका अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय गैरसरकारी तथा अन्य अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरूसँग समन्वय तथा सहजीकरण सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- तोकिए बमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(Signature)

(Signature)

(Signature)

३. आर्थिक प्रशासन शाखा

- प्रचलित कानून बमोजिम मन्त्रालयको आर्थिक प्रशासन संचालन गर्ने,
- अर्थ मन्त्रालय र यस मन्त्रालयको नीति, योजना, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखासँग समन्वय गरी वार्षिक कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्ने,
- आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी विषयमा माग भए बमोजिमको राय सल्लाह प्रदान गर्ने,
- विनियोजन बजेट अन्तर्गत बजेट निकासी सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- मन्त्रालयको नीति, योजना, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखासँग समन्वय गरी कार्यक्रम संशोधन र रकमान्तर सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- ऐन नियमानुसार तोकिएको श्रेस्ता राख्ने, राख्न लगाउने,
- विनियोजन हिसाबको लागि आवश्यक मास्केवारी तथा अन्य फांटवारी नियमित रूपमा तयार गर्ने गराउने र सम्बन्धित निकायमा समयमै पठाउने व्यवस्था गर्ने गराउने,
- आर्थिक प्रशासन शाखाको सहभागिता आवश्यक हुने विभिन्न समितिहरूमा रही कार्य गर्ने,
- मन्त्रालयका अन्य शाखाहरूसँग समन्वय गरी वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने,
- वार्षिक विवरण तयार गर्न सहयोग गर्ने,
- बेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- मन्त्रालय अन्तर्गतका निकायहरूको आर्थिक व्यवस्थापन सुधारका लागि सुझाव दिने,
- आम्दानी तथा खर्चसम्बन्धी विवरणहरू अद्यावधिक राख्ने,
- म.ले.नि.का.को सम्पर्क बिन्दुको रूपमा काम गर्ने,
- तोकिए बमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

४. कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा

- मन्त्रालयसँग सम्बन्धित ऐन, कानूनहरूको परिमार्जनका लागि मस्यौदा पेश गर्ने,
- नयाँ विधेयक तर्जुमा गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक कार्य गर्ने,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूबाट माग भए बमोजिम कानूनी राय, परामर्श उपलब्ध गराउने,
- मन्त्रालय पक्ष हुने सन्धि, सम्झौता, समझदारीपत्र आदिमा कानूनी राय उपलब्ध गराउने,
- सर्वोच्च अदालतबाट कायम नजिर सम्बन्धी निर्णयहरूको लगत विवरण अद्यावधिक गर्ने र सम्बद्ध पदाधिकारीहरूलाई जानकारी गराउने,
- मन्त्रालय विरुद्ध परेका रिट/निवेदन र पुनरावेदन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- मन्त्रालयको कार्यक्षेत्रका विषयमा सम्मानित अदालतबाट भएका फैसला कार्यान्वयन गर्ने गराउने,
- अदालतमा दिने जवाफ तयार गरी पेश गर्ने,
- ऐन, नियम परिमार्जन तथा तर्जुमा शाखाबाट प्राप्त भएका राय संकलन गरी सम्बन्धित विषयको निर्णयसार बनाउने कार्य गर्ने,
- नेपाल राजपत्रमा प्रकाशन गरिनु पर्ने सूचना सम्बन्धी कार्य गर्ने,

(Signature)

(Signature)

(Signature)

- कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय, वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण तथा अदालतको सम्पर्क शाखाको रूपमा काम गर्ने,
- कानूनले सृजना गरेका अन्य जिम्मेवारीहरू सम्बन्धी काम गर्ने,
- तोकिए बमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(ख) रोजगार व्यवस्थापन महाशाखा

- आन्तरिक रोजगार प्रवर्द्धनसम्बन्धी राष्ट्रिय नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,
- आन्तरिक एवं वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी ऐन नियमहरूको तर्जुमा, संशोधन, विधेयक तथा नियमावलीहरू तयार गरी पेश गर्ने गराउने,
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रियस्तरका रोजगार सम्बन्धी प्रतिवेदन संकलन, प्रकाशन तथा वितरण सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने गराउने,
- अन्तर्राष्ट्रिय आप्रवासन संगठन (International Organization for Migration - IOM), कोलम्बो प्रोसेस, अबुधावी संवाद (Abu Dhabi Dialogue) लगायतका क्षेत्रीय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संगठनहरूसँग सम्बन्धित कार्यहरू गर्ने गराउने,
- श्रमशक्ति, श्रम बजार, आन्तरिक तथा वैदेशिक रोजगार एवम् बेरोजगारी सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान, तथ्याङ्क सङ्कलन, विश्लेषण लगायत सूचना विश्लेषणका कार्यहरू गर्ने गराउने,
- रोजगार सूचना सेवा तथा श्रमिक आपूर्ति सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,
- वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति, कानून, मापदण्ड, व्यवस्थापन र नियमन सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,
- श्रम कूटनीति सम्बन्धी कार्यको समन्वय गर्ने गराउने,
- काउन्सेलर (श्रम) तथा श्रम सहचारीहरूसँग नियमित सम्पर्क र समन्वयको काम गर्ने गराउने,
- वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी कार्यक्रमहरू तर्जुमा, समन्वय, अनुगमन, मूल्याङ्कन र प्रतिवेदन गर्ने गराउने,
- वैदेशिक रोजगार विभाग र वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्ड सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,
- वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी अनुगमन तथा निरीक्षण गर्ने गराउने,
- महाशाखासँग सम्बन्धित अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने गराउने,
- आन्तरिक तथा वैदेशिक रोजगारको सूचना एवं तथ्यांक अद्यावधिक गर्ने गराउने,
- मन्त्रालयको वेबसाईट अद्यावधिक गर्ने लगायतका विद्युतीय सुशासनसम्बन्धी अन्य कार्यहरू गर्ने गराउने,
- प्रदेश तथा स्थानीय सरकारसँग समन्वय गरी गर्नुपर्ने आवश्यक कार्यहरू गर्ने गराउने ।

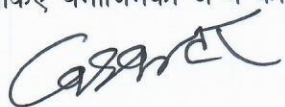
(Signature)

(Signature)

(Signature)

१. वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन शाखा

- वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति, कानून, मापदण्डको कार्यान्वयन र नियमन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- श्रम कूटनीति प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक तयारी तथा समन्वय गर्ने,
- वैदेशिक रोजगारसँग सम्बन्धित संघ संस्थाहरूको नियमन तथा अनुगमन गर्न वैदेशिक रोजगार विभागसँग समन्वय गर्ने,
- काउन्सेलर(श्रम)तथा श्रम सहचारीको कार्यसम्पादनको नियमित रूपमा प्रगति प्रतिवेदन लिने सोको प्रतिवेदन गर्ने,
- अन्तराष्ट्रिय आप्रवासन संगठन(IOM), कोलम्बो प्रोसेस, आबुधावि डाइलग लगायतका क्षेत्रीय तथा अन्तराष्ट्रिय संघ संगठनसँग सम्बन्धित महाशाखाका कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका कार्यहरू गर्ने,
- वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी सूचना एवं तथ्यांक संकलन, अध्ययन तथा विश्लेषण गर्ने,
- वैदेशिक रोजगारलाई सुरक्षित, व्यवस्थित र मर्यादित बनाउन राय सल्लाह प्रदान गर्ने,
- वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी कार्यक्रमहरू तयार गर्ने, समन्वय गर्ने र प्रतिवेदन गर्ने,
- वैदेशिक रोजगार सम्बन्धमा रोजगारदाता मुलुकहरूसँग हुने वार्ता एवं सम्झौता सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- वैदेशिक रोजगारका लागि नयाँ मुलुक खुला गर्न आवश्यक अध्ययन तथा समन्वय गर्ने,
- वैदेशिक रोजगारबाट विभिन्न क्षेत्रमा पर्न गएको प्रभावको अध्ययन अनुसन्धान गरी नीतिगत सुझाव दिने,
- वैदेशिक रोजगारमा गएका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य तथा सुरक्षाको विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गरी नीतिगत सुधारको राय पेश गर्ने,
- विदेशमा रहेका नेपालीहरूका सेवामूलक संस्थाहरूसँग सम्पर्क कायम गरी आवश्यकता अनुसार राय सुझाव प्राप्त गर्ने, प्रतिवेदन लिने एवं उपयुक्त कारवाहीको लागि पेश गर्ने,
- वैदेशिक रोजगारमा गएका श्रमिकहरूको हक, हित, उद्धार सम्बन्धी कार्यहरूमा नीतिगत व्यवस्था पहल गर्ने,
- वैदेशिक रोजगारीको प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्न आवश्यक अन्य कार्यहरू गर्ने,
- परराष्ट्र मन्त्रालय, विदेशस्थित नेपाली कूटनैतिक नियोगहरू तथा आप्रवासनसम्बन्धी कार्यक्रमहरूको सम्पर्क बिन्दुको रूपमा कार्य गर्ने,
- वैदेशिक रोजगार विभाग र वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्ड सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- सम्बन्धित क्षेत्रका अन्तराष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय गैरसरकारी तथा अन्य अन्तराष्ट्रिय संघ संस्थाहरूसँग समन्वय तथा सहजीकरण सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- शाखासँग सम्बन्धित अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने,
- तोकिए बमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

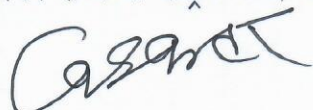

२. रोजगार समन्वय तथा सूचना शाखा

- आन्तरिक रोजगारसम्बन्धी राष्ट्रिय नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- आन्तरिक रोजगारीको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरूको लगत राख्ने,
- आन्तरिक रोजगारी प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले वैदेशिक सहायतामा संचालित कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूको संचालन, समन्वय, अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्ने,
- वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका कामदारहरूको दक्षता उपयोग गर्न राष्ट्रिय आवश्यकता अनुसारका नीति तथा रणनीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न पेश गर्ने,
- आन्तरिक रोजगार प्रवर्द्धनका लागि नीजि तथा गैर सरकारी क्षेत्रसंगको सहकार्य एवम् समन्वय सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- न्यूनतम रोजगार प्रत्याभूत सम्बन्धी नीति, योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्ने,
- मन्त्रालयको वेबसाईट व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- श्रम, रोजगारी, बेरोजगारी, वैदेशिक रोजगारी तथा रोजगारका अवसर सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान र विश्लेषण गर्ने,
- विद्युतीय श्रम तथा रोजगार सूचना प्रणाली (Online Labour and Employment Information System) को स्थापना र व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- श्रमशक्ति सर्वेक्षण सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- शाखासँग सम्बन्धित विषयमा कानून बमोजिम निर्धारण गरिएका अन्य कार्यहरू गर्ने,
- सम्बन्धित क्षेत्रका अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय गैरसरकारी तथा अन्य अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरूसँग समन्वय तथा सहजीकरण सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- प्रदेश तथा स्थानीय सरकारसँग समन्वय गरी गर्नुपर्ने आवश्यक कार्यहरू गर्ने,
- तोकिए बमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(ग) श्रम सम्बन्ध तथा सामाजिक सुरक्षा महाशाखा

- श्रम सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति तर्जुमा गर्ने गराउने,
- श्रम सम्बन्धी ऐन नियमहरूको तर्जुमा तथा परिमार्जन सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,
- श्रमशक्ति र श्रम बजार सम्बन्धी अध्ययन, सर्वेक्षण, अनुसन्धान, तथ्याङ्क सङ्कलन तथा विश्लेषण सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रियस्तरका श्रम सम्बन्धी प्रतिवेदनहरूको संकलन सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने गराउने,
- अन्तर्राष्ट्रिय श्रम संगठन (International Labor Organization) सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,
- औद्योगिक विवाद समाधान सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,
- विदेशी कामदारहरूको श्रम स्वीकृति व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,
- ट्रेड यूनियन सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति, कानून तर्जुमा र नियमन सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,

- महाशाखासँग सम्बन्धित विषयमा अन्तर्राष्ट्रिय सम्पर्क सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने गराउने,
- बालश्रम निवारणसँग सम्बन्धित अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थाहरूसंगको सम्पर्क, सहकार्य तथा समन्वय गर्ने गराउने,
- बालश्रम निवारण सम्बन्धी नीति, कानून तर्जुमा र नियमन सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,
- बालश्रम निवारण सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान, सर्वेक्षण, सूचना र तथ्यांक संकलन तथा विश्लेषण सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,
- बालश्रम निवारण सम्बन्धी व्यवस्थापन तथा जनचेतना जगाउन प्रचार प्रसार गर्ने गराउने,
- बालश्रम निवारण विषयमा राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गोष्ठी सेमिनार सम्मेलनसम्बन्धी कार्यहरू गर्ने गराउने,
- व्यवसायजन्य स्वास्थ्य तथा सुरक्षा विषयमा नीति, कानून र नियमन सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,
- श्रमिक एवं सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यक्रम र नियमन सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,
- सामाजिक सुरक्षा कोष सम्बन्धी नीति, कानून तर्जुमा, कोष संचालन तथा नियमन, यस विषय सम्बद्ध राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय निकाय र संघसंस्थासँग सम्पर्क, समन्वय र सहकार्यसम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,
- सामाजिक सुरक्षा कोष र श्रमिक कल्याण सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने गराउने,
- रोजगारउन्मुख, सीपमूलक एवं व्यवसायिक तालिम सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति तर्जुमा र सो को नियमन गर्ने गराउने,
- श्रमिक तथा रोजगारदाताको कर्तव्य, दायित्व, कार्य संस्कृति र व्यवहार सम्बन्धी प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरूको सञ्चालनका सम्बन्धमा समन्वय गर्ने गराउने,
- सीप विकास तथा तालीम सम्बन्धी नीति, योजना तर्जुमा, समन्वय, अनुगमन, मुल्याङ्कन गर्ने गराउने,
- सीप विकास तालिम सम्बन्धी पाठ्यक्रम तर्जुमा, परिमार्जन, तालिम सञ्चालन मापदण्ड निर्धारण गर्ने गराउने,
- सीप विकास तालिम सञ्चालन, समन्वय र प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,
- महाशाखासँग सम्बन्धित विषयमा अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,
- प्रदेश तथा स्थानीय सरकारसँग समन्वय गरी गर्नुपर्ने आवश्यक कार्यहरू गर्ने गराउने ।

१. श्रम सम्बन्ध शाखा

- श्रमसँग सम्बन्धित कानून तर्जुमा, संशोधन तथा नियमन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- श्रमशक्ति र श्रम बजार सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान, तथ्याङ्क सङ्कलन, अद्यावधिक र विश्लेषण सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रियस्तरका श्रम सम्बन्धी प्रतिवेदन संकलन एवं अभिलेखीकरण सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- अन्तर्राष्ट्रिय श्रम सङ्गठनसँग सम्बन्धित कार्य गर्ने,
- औद्योगिक विवाद समाधान सम्बन्धी कार्य गर्ने,

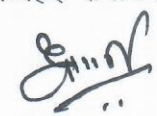

- श्रमसंग सम्बन्धित अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थासंगको सम्पर्क, सहकार्य तथा समन्वय गर्ने,
- विदेशी कामदारहरूका लागि श्रम स्वीकृति र त्यसको सूचना व्यवस्थापन गर्ने,
- श्रमिक कल्याण शाखासँग समन्वय गरी ट्रेड यूनियन नीति, कानूनको तर्जुमा र नियमन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- शाखासँग सम्बन्धित विषयमा अन्तर्राष्ट्रिय सम्पर्क सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने,
- अन्तराष्ट्रिय श्रम संगठन (ILO) तथा अन्य राष्ट्रिय, अन्तराष्ट्रिय, सरकारी, गैरसरकारी संघ संस्थाहरूसँग समन्वय सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- अन्तराष्ट्रिय श्रम संगठन(ILO) बाट पारित महासन्धी तथा सन्धीहरूसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- अन्तर्राष्ट्रिय श्रम संगठन (ILO) मा वार्षिक र आवधिक रूपमा पेश गर्नुपर्ने प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- भविष्यमा गर्नुपर्ने अन्तर्राष्ट्रिय श्रम संगठन (ILO) सँग सम्बन्धित सन्धीहरू सम्बन्धी आवश्यक कार्यहरू गर्ने,
- सम्बन्धित क्षेत्रका अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय गैरसरकारी तथा अन्य अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरूसँग समन्वय तथा सहजीकरण सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- शाखासँग सम्बन्धित विषयमा अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने,
- तोकिए बमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

२. बालश्रम निवारण तथा व्यवसायजन्य सुरक्षा शाखा

- बालश्रम निवारणसँग सम्बन्धित नीति, कानून, योजना तर्जुमा तथा नियमन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- बालश्रम निवारण सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान, सेमिनार, तालिम, गोष्ठी आदि कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने,
- बालश्रम निवारण सम्बन्धी कार्यक्रम, निरीक्षण तथा अनुगमन गर्ने,
- बालश्रम विरुद्ध जनचेतना जगाउन प्रचार-प्रसार सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- बालश्रम निवारण सम्बन्धी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय श्रम संगठन(ILO), आईपेक, जी.टी.जेड. तथा अन्य दातृ राष्ट्र तथा संघ संस्थाहरूसँग समन्वय गर्ने,
- बालश्रम निवारण सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान, तथ्यांक संकलन, अद्यावधिक तथा विश्लेषण सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- व्यवसायजन्य स्वास्थ्य तथा सुरक्षा सम्बन्धी नीति, कानून, योजना तर्जुमा तथा नियमन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- व्यवसायजन्य स्वास्थ्य तथा सुरक्षासम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान, सेमिनार, गोष्ठी आदि कार्यक्रम गर्ने,
- प्रतिष्ठानमा कार्यरत कामदार कर्मचारीहरूको व्यवसायजन्य सुरक्षा सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- बालश्रम निवारण समिति र बालबालिका विकास तथा पुर्नस्थापना कोष संचालक समिति सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- औद्योगिक प्रतिष्ठानहरूमा व्यवसायजन्य सुरक्षा लगायतका चेतनामूलक कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने,

(१४५५५५)

✍

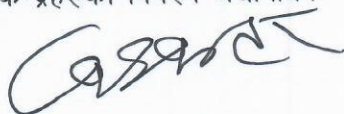
- शाखासँग सम्बन्धित विषयमा अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- श्रमिक कल्याण शाखासँग समन्वय गरी ट्रेड युनियन अधिकार र ट्रेड युनियनले व्यवसायिकता प्रवर्द्धनमा खेल्नुपर्ने भूमिकाको विषयमा सेमिनार तथा गोष्ठी आयोजना गर्ने,
- सम्बन्धित क्षेत्रका अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय गैरसरकारी तथा अन्य अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरूसँग समन्वय तथा सहजीकरणसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- तोकिए बमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

३. श्रमिक कल्याण शाखा

- सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी नीति, योजना तथा कानूनको तर्जुमाका लागि मस्यौदा तयार गर्ने,
- श्रमिक तथा श्रमिकका परिवारको लागि सामाजिक सुरक्षासँग सम्बन्धित नीतिगत तथा संस्थागत कार्यहरू गर्ने,
- ट्रेड युनियन सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति, कानून तर्जुमामा सहयोग पुऱ्याउने,
- सामाजिक सुरक्षा कोषको संचालन तथा व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने,
- श्रमिकको कर्तव्य, दायित्व, कार्य संस्कृति र व्यवहार सम्बन्धी प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरूको संचालनका सम्बन्धमा आवश्यक समन्वय गर्ने,
- श्रमिकको न्यूनतम पारिश्रमिक निर्धारण सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- श्रमिकहरूको सामाजिक सुरक्षाको सन्दर्भमा व्यवसायजन्य स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी आवश्यक कार्य गर्ने,
- श्रमिकका बाल बालिकाहरूका लागि दिवा स्याहार केन्द्र, शिक्षा तथा स्वास्थ्य सेवा आदिको प्रबन्ध गर्न व्यवस्थापकहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने,
- सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धमा सेमिनार, गोष्ठी लगायतका चेतनामूलक कार्यहरू गर्ने,
- शाखासँग सम्बन्धित विषयको अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- नयाँ सामाजिक सुरक्षा योजना लागू गर्ने विषयमा आवश्यक कार्य गर्ने,
- अनौपचारिक क्षेत्रमा कार्यरत श्रमिक र स्वरोजगारलाई सामाजिक सुरक्षा योजनामा आवद्ध गर्ने विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने,
- श्रमिक कल्याणकारी कोष सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- शाखासँग सम्बन्धित काममा सम्बन्धित राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थासँग सम्पर्क, समन्वय र सहकार्य गर्ने,
- तोकिए बमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

४. सीप विकास तथा तालिम शाखा

- सीप विकास तथा तालिम सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति, कानून तर्जुमा, योजना, मापदण्ड, पूर्वाधार विकास सम्बन्धी काम गर्ने र सो को नियमन गर्ने,
- तालिम केन्द्रहरूको विवरण अद्यावधिक गर्ने,

- तालिम प्राप्त जनशक्तिको विवरण अद्यावधिक गर्ने,
- सीप विकास तालिम सम्बन्धी पाठ्यक्रम तर्जुमा, परिमार्जन, तालिम सञ्चालन मापदण्ड निर्धारण गर्ने, प्रवर्द्धन र समन्वय गर्ने,
- रोजगारीका सम्भावित क्षेत्रहरूमा आवश्यक सीप तथा दक्षता पहिचान गरी दक्ष जनशक्ति उत्पादनका लागि नीतिगत तथा संस्थागत समन्वय गर्ने,
- पिछ्छडिएको क्षेत्र, वर्ग तथा समुदाय लक्षित सीपमूलक तालिम नीति तर्जुमा, समन्वय तथा नियमन गर्ने,
- लक्षित वर्गहरूलाई रोजगारी तथा स्वरोजगारी सम्बन्धी सचेतना तथा पूर्व तयारी सम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम कार्यक्रम आवश्यक समन्वय गरी सञ्चालन गर्ने,
- कामदार मजदूरहरूको कार्य संस्कृति र व्यवहार (Working Culture and Behaviors) सम्बन्धी प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरूको तर्जुमा तथा समन्वय गर्ने,
- विदेशबाट फर्केका कामदारको सीप परिक्षण गर्ने, सो सीपको उपयोग सम्बन्धी रणनीतिक योजना तयार गर्ने र समय सापेक्ष परिमार्जनको कार्य गर्ने,
- प्रदेश र स्थानीय तहमा तालिम प्रदायक संस्थाको स्थापना, क्षमता विकास, पाठ्यक्रम निर्धारण लागूयतका कार्यको लागि नीतिगत तथा संस्थागत कार्य गर्ने,
- तालिम प्रदायक संस्था र रोजगार प्रदायक संस्था बीच रोजगारी सृजना र जनशक्तिको उपयोग सम्बन्धी समन्वयत्मक कार्य गर्ने,
- तालिम केन्द्रहरू बीच समन्वय गरी विशिष्टीकृत तालिम प्रदायक संस्थाहरूको संरचनागत विकासको लागि संस्थागत समन्वय गर्ने,
- शाखासँग सम्बन्धित काममा सम्बन्धित राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थासँग सम्पर्क, समन्वय र सहकार्य गर्ने,
- शाखासँग सम्बन्धित विषयमा अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- तोकिए बमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(घ) प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम:

नेपालको संविधान, २०७२ को मौलिक हक र कर्तव्य अन्तर्गत धारा ३३ मा रहेको रोजगारीको हकलाई कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकारले रोजगारीको हक सम्बन्धी ऐन, २०७५ जारी गरेको छ । ऐनको दफा ८ को उपदफा (१) मा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहले आवश्यक रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्ने प्रावधान रहेको र उपदफा (३) ले कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुने व्यवस्था गरेको छ ।

रोजगारीको हकलाई कार्यान्वयनका अतिरिक्त मुलुकभित्र पर्याप्त रोजगारीको अवसर सिर्जना गरी उपलब्ध जनशक्तिको महत्तम उपयोग गर्दै आर्थिक विकासमा योगदान पुऱ्याउने गरी संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको साझा कार्यक्रमको रूपमा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई तर्जुमा गरिएको हो । रोजगारीको हकलाई कार्यान्वयन गर्ने तथा आन्तरिक रोजगारी प्रवर्द्धनका विविध पक्षहरूलाई समेत

(Signature)

(Signature)

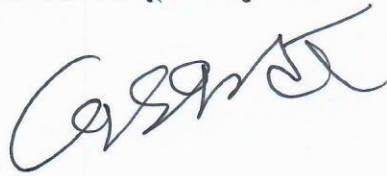
(Signature)

समावेश गरी नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदले मिति २०७५।१०।२५ मा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७५ स्वीकृत गरेको थियो । सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूबाट मिति २०७५।११।०१ मा विधिवत शुभारम्भ भएको यो कार्यक्रमले देहायका उद्देश्यहरू प्राप्त गर्ने लक्ष्य लिएको छः-

- (क) बेरोजगार व्यक्तिलाई न्यूनतम रोजगारीको प्रत्याभूति गर्न आवश्यक रोजगार सेवा र सहायता प्रदान गर्ने ।
- (ख) दक्ष तथा सक्षम जनशक्ति विकास गरी आन्तरिक रोजगारीको प्रवर्द्धन र विस्तार गर्ने ।
- (ग) सरकारी, निजी, सहकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रहरू बीचको समन्वय र सहकार्यमा थप रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्ने ।
- (घ) आन्तरिक रोजगारी सिर्जनाका लागि आवश्यक नीतिगत र संरचनात्मक व्यवस्था गर्ने ।
- (ङ) सार्वजनिक पूर्वाधारहरूको निर्माण, स्तरोन्नति र विस्तारमा योगदान गर्ने ।
- (च) आन्तरिक रोजगार सिर्जना सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान गरी रोजगारीका नयाँ क्षेत्रहरूको पहिचान गर्ने ।

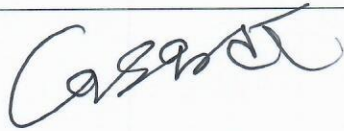
४. निकायमा रहने दरबन्दी र कर्मचारी संख्या

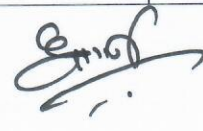
मन्त्रालयमा राजपत्रांकित र राजपत्र अनंकित (स्थायी एवम् करार) जम्मा ७२ र अस्थायी दरबन्दी जम्मा १६ गरी कूल स्वीकृत दरबन्दी ८८ रहेको छ ।

४.१ मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायको स्वीकृत दरबन्दी विवरण

सि.नं.	निकाय	कुल दरबन्दी
१	श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय	७२
२	वैदेशिक रोजगार विभाग	७३
३	वैदेशिक रोजगार बोर्डको सचिवालय	१८
४	श्रम तथा व्यवसायजन्य सुरक्षा विभाग	३१
५	राष्ट्रिय व्यवसायिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, भैँसेपाटी	२१
६	व्यावसायिक प्रशिक्षण केन्द्र, ईटहरी, सुनसरी	१३
७	व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान, वुटवल	१३
८	वैदेशिक रोजगार कार्यालय, काठमाडौं	५७
९	व्यवसायजन्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्य केन्द्र	२०
१०	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, काठमाडौं	१२
११	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, जनकपुर	१४
१२	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, झापा	८
१३	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, धनगढी	१५
१४	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, नेपालगञ्ज	८
१५	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, पोखरा	१३
१६	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, विरगञ्ज	८
१७	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, विराटनगर	१४
१८	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, वुटवल	१४
१९	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, सुर्खेत	१४
२०	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, हेटौँडा	८
जम्मा दरबन्दी		४४६

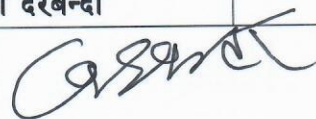
१

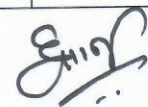
मन्त्रालयको स्वीकृत दरबन्दी र पदपूर्तिको अवस्था

सि.नं.	पद	श्रेणी/ तह	सेवा	समूह/ उपसमूह	मौजुदा दरबन्दी	पदपूर्ति	रिक्त
१	सचिव	रा.प.विशिष्ट	प्रशासन		१	१	
२	सहसचिव	रा.प.प्रथम	प्रशासन		३	३	
३	उपसचिव (प्रशासन)	रा.प.द्वितीय	प्रशासन	सा.प्रशासन	८	८	
४	उपसचिव (लेखा)	रा.प.द्वितीय	प्रशासन	लेखा	१	१	
५	उपसचिव (कानून)	रा.प.द्वितीय	न्याय	कानून	१	१	
६	उपसचिव (प्राविधिक/मेकानिकल)	रा.प.द्वितीय	इन्जि.	मेकानिकल	१	१	
७	लेखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	लेखा	१	१	
८	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	सा.प्रशासन	१४	१४	
९	कानून अधिकृत (न्याय)	रा.प.तृतीय	न्याय	कानून	१	१	
१०	कम्प्युटर ईन्जिनियर	रा.प.तृतीय	विविध		१	१	
११	मेकानिकल ईन्जिनियर	रा.प.तृतीय	इन्जि.	मेकानिकल	१	१	
१२	कम्प्युटर अधिकृत	रा.प.तृतीय	विविध		१	१	
१३	लेखापाल	रा.प.अनं.प्र.	प्रशासन	लेखा	१	१	
१४	नायब सुब्बा	रा.प.अनं.प्र.	प्रशासन	सा.प्रशासन	९	९	
१५	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अनं.प्र.	विविध		७	७	
१६	ह.स.चा.	श्रेणी विहिन			९	९	
१७	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहिन	प्रशासन		१२	१२	
जम्मा दरबन्दी					७२	७२	

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको स्वीकृत अस्थायी दरबन्दी विवरण

सि.नं.	पद	श्रेणी/ तह	सेवा	समूह/ उपसमूह	मौजुदा दरबन्दी	पदपूर्ति	रिक्त
१	सहसचिव	रा.प.प्रथम	प्रशासन		१	१	
२	उपसचिव (प्रशासन)	रा.प.द्वितीय	प्रशासन	सा.प्रशासन	२	२	
३	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	सा.प्रशासन	३	३	
४	लेखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	लेखा	१	१	
५	तथ्याङ्क अधिकृत	रा.प.तृतीय	तथ्याङ्क		१	१	
६	कम्प्युटर ईन्जिनियर	रा.प.तृतीय	विविध		१	१	
७	नायब सुब्बा	रा.प.अनं.प्र.	प्रशासन	सा.प्रशासन	२	२	
८	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अनं.प्र.	विविध		२	२	
९	ह.स.चा.	श्रेणी विहिन			२	२	
१०	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहिन	प्रशासन		१	१	
जम्मा दरबन्दी					१६	१६	

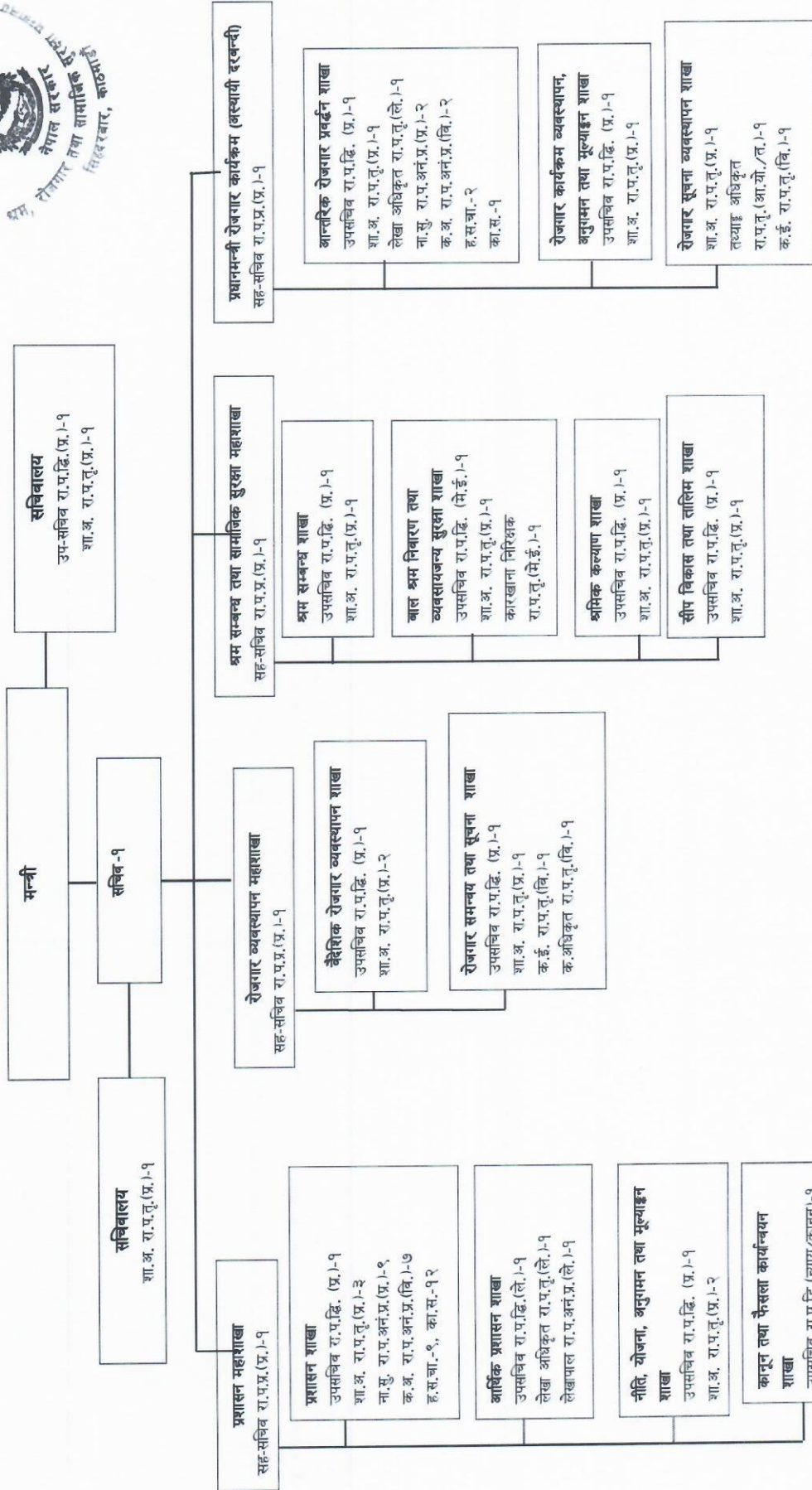

नेपाल सरकार

श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयको संगठन संरचना

Handwritten signature

१६

Handwritten signature

१

५. प्रमुख एवम् उजुरी सुन्ने अधिकारी र सूचना अधिकारीको नाम र पद

प्रमुख: श्री कृष्णहरि पुस्कर, सचिव
प्रवक्ता: श्री डण्डुराज घिमिरे, सह-सचिव
सहायक प्रवक्ता: श्री बसन्त बहादुर बोहरा, उप-सचिव
सूचना अधिकारी: श्री हुमनाथ पराजुली, उप-सचिव
गुनासो सुन्ने अधिकारी: श्री मेघनाथ रिमाल, उप-सचिव
लैङ्गिक सम्पर्क अधिकारी: श्री शारदा भण्डारी, उप-सचिव
मन्त्रालयको वेबसाइट: www.molless.gov.np

६. नीति, ऐन, नियम, विनियम वा निर्देशिकाको सूची

नीति

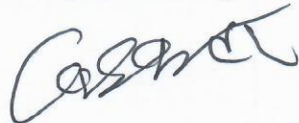
- राष्ट्रिय रोजगार नीति, २०७१
- वैदेशिक रोजगार नीति, २०६८
- राष्ट्रिय व्यवसायजन्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्य नीति, २०७६

ऐन

- रोजगारीको हक सम्बन्धी ऐन, २०७५
- श्रम ऐन, २०७४
- योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा ऐन, २०७४
- वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४
- ट्रेड युनियन ऐन, २०४९
- बाल श्रम (निषेध र नियमित गर्ने) ऐन, २०४९
- बोनस ऐन, २०३९

नियमावली

- वैदेशिक रोजगार नियमावली, २०६४
- वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण नियमावली, २०६८
- रोजगारीको हक सम्बन्धी नियमावली, २०७५
- श्रम नियमावली, २०७५
- श्रम अदालत कार्यविधि नियमावली, २०५२
- योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा नियमावली, २०७५
- सामाजिक सुरक्षा कोष नियमावली, २०७५
- बालश्रम(निषेध र नियमित गर्ने) नियमावली, २०६२
- बोनस नियमावली, २०३९
- ट्रेड युनियन नियमावली, २०५०
- बालबालिका (विकास तथा पुनस्थापना) कोष नियमावली, २०५३

मुख्य निर्देशिका/कार्यविधि/मापदण्ड

- विदेशमा काम गरी फर्केका उद्यमी राष्ट्रिय सम्मान तथा पुरस्कार व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७६
- रोजगार संयोजकको पदपूर्ति र सेवा सुविधा सम्बन्धी मापदण्ड, २०७५
- श्रम अडिट मापदण्ड, २०७५
- ध्वनी र प्रकाश सम्बन्धी मापदण्ड, २०७३
- वैदेशिक रोजगारमा जाने कामदारको स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने स्वास्थ्य संस्था सूचीकरण, नवीकरण र अनुगमन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७२
- सामाजिक सुरक्षा योजना सञ्चालन कार्यविधि, २०७५
- वैदेशिक रोजगारमूलक सीप विकास तालिम सञ्चालन कार्यविधि, २०७४
- श्रम सहचारी नियुक्ति सम्बन्धी, २०७३
- वैदेशिक रोजगार बोर्डको कार्यसञ्चालन कार्यविधि, २०६८
- कार्यस्थलमा आधारित एप्रेन्टिशिप तालिम कार्यविधि, २०७६
- आन्तरिक व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७५
- वैदेशिक रोजगारीमा गएका नेपाली कामदारको कानुनी प्रतिरक्षा सम्बन्धी निर्देशिका, २०७५
- विदेशी नागरिकहरूको श्रम इजाजत व्यवस्थापन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७५
- वैदेशिक रोजगारमा घरेलु कामदारलाई व्यवस्थित गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०७३
- ईट्टा उद्योगमा काम गर्ने श्रमिकको व्यवसायजन्य सुरक्षा एवम् स्वास्थ्य सम्बन्धी निर्देशिका, २०७६
- कोभिड-१९ को विश्वव्यापी संक्रमणका कारण वैदेशिक रोजगारीको क्रममा अलपत्र परेका नेपाली कामदारको उद्धार गरी स्वदेश फिर्ता गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०७७
- इजरायलमा नेपाली सहयोगी कामदार पठाउने सम्बन्धी निर्देशिका, २०७८
-

(Signature)

(Signature)

(Signature)

७. मन्त्रालयले सञ्चालन गरेको कार्यक्रम र सोको प्रगति:

(क) प्रशासन महाशाखा

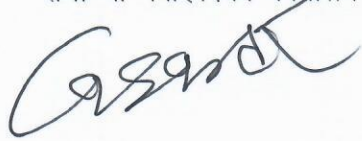
१. प्रशासन शाखा

सि.नं.	विषय	कार्य प्रगति
१	नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव पेश	यस मन्त्रालयबाट नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्तुत हुने विभिन्न विषयका २ प्रस्तावहरू पठाइएको ।
	CDMIS सम्बन्धी कार्य	Cabinet Decision Implementation Monitoring System मार्फत प्राप्त भएका प्रगति विवरणहरू अद्यावधिक गरिएको ।
२	सरुवा/काज/पदस्थापन/रमाना/नियुक्ति	- यस अवधिमा जम्मा:- क) सरुवा - X ख) काज /कामकाज- X ग) पदस्थापना- १६ घ) रमाना- ११ ङ) अनिवार्य अवकाश/राजिनामा स्वीकृत-X च) नियुक्ति: X
३	मनोनयन	- वेदेशिक मनोनयन- विभिन्न विषयका १२ वटा कार्यक्रमहरूमा सहभागी हुन मनोनयन गरिएको । - सेवाकालीन प्रशिक्षण तालिम मनोनयन PCMD - २ जना
४	पत्र व्यवहार/संचार	- यस अवधिमा जम्मा ५५० वटा चिठीपत्र दर्ता भई सम्बन्धित महाशाखा/शाखामा पठाईएको । - यस शाखाबाट उक्त अवधिमा जम्मा ३६२ वटा चिठीपत्रहरू विभिन्न निकायहरूमा पत्राचार गरिएको ।
५	अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको उजुरी	यस अवधिमा कूल १२ उजुरी/गुनासो प्राप्त भएकोमा सो मध्ये ३ वटा फछ्यौट भएका र बाँकी ९ वटा छानविन प्रकृत्यामा रहेको ।
	राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्र/हेलो सरकारका उजुरी	- यस अवधिमा राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्रबाट ५ वटा उजुरी/गुनासो प्राप्त भएकोमा ४ वटा फछ्यौट भएको र १ छानविन प्रकृत्यामा रहेको । - हेलो सरकारबाट प्राप्त भएको २६ वटा उजुरी/गुनासो फछ्यौट भएको ।
	अन्य उजुरी गुनासो व्यवस्थापन	यस अवधिमा अन्य माध्यमबाट प्राप्त ३ वटा उजुरी/गुनासो/जानकारी माग भएकोमा २ वटा फछ्यौट भएको र १ वटा छानविन प्रकृत्यामा रहेको ।
६	खरिद सम्बन्धमा	स्वीकृत वार्षिक खरिद योजना अनुसार बोलपत्र/सिलबन्दी दरभाउपत्र मार्फत गर्नुपर्ने खरिदहरू दरभाउपत्र आव्हान भई खरिद कार्य सम्पन्न भएको ।

सि.नं.	विषय	कार्य प्रगति
७	जिन्सी व्यवस्थापन	यस मन्त्रालयको स्वामित्वमा रहेका सवारी साधन र अन्य सम्पत्तिहरूको विवरण PAMS मा नियमित रूपमा प्रविष्ट भइरहेको ।
८	अन्य	- सचिवस्तरीय बैठकले गरेका निर्णय कार्यान्वयनको प्रगति विवरण नियमित रूपमा पठाइएको । - नियमित रूपमा SMT बैठकको संचालन तथा व्यवस्थापन गरेको । - यस मन्त्रालय र मातहतका कार्यालयहरूको स्वीकृत नयाँ संगठन संरचना र दरबन्दी तेरिज वमोजिम कर्मचारी व्यवस्थापन र कार्यान्वयनका लागि संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण (O&M) वमोजिम कर्मचारीहरूको पदस्थापन/व्यवस्थापन गर्ने मापदण्ड, २०८१ स्वीकृत गरी सोही वमोजिम कर्मचारी व्यवस्थापन र कार्यान्वयनको लागि मन्त्रालयका महाशाखा/शाखा तथा मातहतका निकायहरूमा पत्राचार गरिएको ।

२. नीति, योजना, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखा

- मन्त्रालयको अर्धवार्षिक समीक्षा मिति २०८१।१०।२५ र २६ गते सम्पन्न भएको ।
- व्यवसाय र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजना २०८०/८१ – २०८४/८५ वमोजिम अनुगमन तथा मूल्यांकन समितिको पहिलो बैठक मिति २०८१।१२।१५ गते सम्पन्न भएको ।
- सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रम निर्देशक समितिको बैठक मिति २०८१।१२।११ गते सम्पन्न गरिएको ।
- यस मन्त्रालयको आगामी आ.व. २०८२/८३ को नीति तथा कार्यक्रम तयार गरी प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयमा पेश गरिएको ।

५

३. आर्थिक प्रशासन शाखा:

आ.व. ०८१/८२

२०८१ माघ १ देखि चैत्र मसान्त सम्म

बजेट कोड	बजेट उपशीर्षक	बजेट				खर्च			
		चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा
३७१०००११	श्रम, रोजगार तथा सा.सु.मं.	१५८०२१०००	४३३००००	०	१६२३५१०००	४२५३७६२३.२९	११२५८२४	०	४३६६३४४७.२९
३७१००१०१	रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम	३०२२१००००	२०३७४०००	०	३२२५८४०००	२२२७९४५५	८३२२१	०	२२३६२६७६
६०१०००१२३	उपदान	१५०५८०६	०	०	१५०५८०६	१०४३२११	०	०	१०४३२११
६०१०००१३३	संचित विदा	७७८००८	०	०	७७८००८	२१६५६०३	०	०	२१६५६०३
६०१०००१६३	औषधी उपचार	१००२९६	०	०	१००२९६	२६८३५९६	०	०	२६८३५९६
३७१००१०४	वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका व्यक्तिको लागि पुनर्एकिकरण परियोजना पहिलो चरण	१४१२६००००	१८०००००	०	१४३०६००००	१०४५७५२	९९९३५६	०	१९६५१०७.५२
कुल जम्मा		६०३८७५११०	२६५०४०००	०	६३०३७९११०	७१७५५२४०.२९	२१२८४०१	०	७३८८३६४०.८९

४. कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा

- मन्त्रालय विरुद्ध परेका रिट/निवेदनको लिखित जवाफ सम्बन्धित अदालत समक्ष पेश गरिएको। (सम्मानित सर्वोच्च अदालतमा १ वटा र सम्मानित उच्च अदालत २ वटा)
- वैदेशिक रोजगारमा जाने कामदारहरूको स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने स्वास्थ्य संस्थाहरूको कार्यविधि/मापदण्ड परिवर्तन गरी मन्त्रालयको वेबसाइटमा राखिएको।
- मन्त्रालयमा सूचीकृत रहेको वैदेशिक रोजगारमा जाने कामदारको स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने स्वास्थ्य संस्थाहरूको अनुगमन गरेको।
- वैदेशिक रोजगार नियमावली (छैठौँ संशोधन), २०८१ संशोधन गरिएको।
- वैदेशिक रोजगार विभागलाई पुनरावेदन परे/नपरेको सम्बन्धमा जानकारी पठाइएको।
- राष्ट्रिय व्यावसयिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान नियमावली, २०८१ को मस्यौदा उपर अर्थ मन्त्रालयमा राय माग गरिएको।
- मन्त्रालय वा मातहत निकायबाट कानूनी राय परामर्श माग भएका विषयमा देहाय बमोजिम लिखित राय वा परामर्श उपलब्ध गराइएको:-
 - योगदानकर्ता सापटी निर्देशिका, २०८१ (पहिलो संशोधन) सन्दर्भमा राय पेश गरिएको।
 - कोषको रकम (वाणिज्य बैंकहरूमा) लगानी गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि २०७५ को संशोधन सम्बन्धमा राय पेश भएको।
 - सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध गर्ने सम्बन्धी नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गर्ने सम्बन्धमा राय पेश गरिएको।
 - जापान सरकारसंगको Specified Skill Workers (SSW) सम्बन्धी समझदारीपत्र कार्यान्वयन सम्बन्धमा राय पेश भएको।
 - वैदेशिक रोजगारमा U.A.E. जाने कामदारहरूको न्यूनतम तलब तोक्ने सम्बन्धमा राय पेश भएको।

(Signature)

(Signature)

(Signature)

- पुनः श्रम स्वीकृति प्रदान गर्ने सम्बन्धी राय माग अनुसार पेश भएको ।
- कार्यस्थलमा अधिकतम तापस्तरको मापदण्ड निर्माण सम्बन्धी राय पेश गरिएको ।

(ख) रोजगार व्यवस्थापन महाशाखा

१. वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन शाखा:

- मिति २०८१/०९/२५ गते माननीय मन्त्री शरत सिंह भण्डारीज्यू तथा नेपालका लागि दक्षिण कोरियाली राजदुतबीच तथा मिति २०८१/१०/०८ गते गणतन्त्र दक्षिण कोरियाका विशेष दूत श्री H.E. Mr. Le Leongkyu बीच शिष्टाचार भेट सम्पन्न ।
- नेपाल सरकार र साउदी सरकारबीच सम्पन्न हुने द्विपक्षीय श्रम सम्झौताको अन्तिम मस्यौदा तयार भई मिति २०८१/१०/०६ परराष्ट्रमा रायका लागि पत्राचार गरिएको ।
- वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किई उद्यम गरेका उत्कृष्ट उद्यमी पुरस्कार कार्यक्रमको सूचना प्रकाशन पुरस्कार छनौट सम्बन्धी प्रतिवेदन कार्य भैरहेको ।
- श्रम आप्रवासन नीति नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद् पेश भई मिति २०८१/११/१२ नीति प्रयोगशाला निर्देशक समितिबाट सुझाव प्राप्त भएको ।
- नेपाल श्रम आप्रवासन प्रतिवेदनको अन्तिम मस्यौदा तयार भई सुदुरपश्चिम, कोशी, मधेश, लुम्बिनी र कर्णाली प्रदेशमा Provincial Consultation सम्पन्न ।

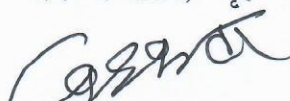
२. रोजगार समन्वय तथा सूचना शाखा:

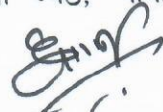
- माननीय मन्त्रीस्तरको निर्णयानुसार "विद्युतीय प्रणाली र विभिन्न माध्यममा प्रवाह हुने सूचनाहरूलाई एकीकृत गर्न कार्यात्मक उपायहरू सहित प्रतिवेदन पेश गर्ने" उद्देश्यले गठित समितिबाट प्रतिवेदन पेश गरिएको ।
- वैदेशिक रोजगारबाट फर्की नेपालमा उद्यम गरेका उद्यमीहरूलाई प्रदान गरिने राष्ट्रिय सम्मान तथा पुरस्कार वितरण सम्बन्धी कार्य अन्तिम चरणमा रहेको ।
- यस मन्त्रालय र अन्तर्गत निकायहरूमा भइरहेका काम कारवाहीहरू तथा नीति नियम एवं कार्यनिर्देशिका लगायतका सूचनाहरू माग गरी विभिन्न सेवाग्राहीहरूबाट दिएको निवेदन बमोजिमका सूचनाहरू उपलब्ध गराएको ।

(ग) श्रम सम्बन्ध तथा सामाजिक सुरक्षा महाशाखा

१. श्रम सम्बन्ध शाखा

- अन्तर्राष्ट्रिय श्रम संगठन (ILO) अभिसन्धीहरू अनुमोदन गर्नका लागि सन्धि सम्पन्न गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका २०७७ बमोजिम परराष्ट्र मन्त्रालय, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिवि निवारण मन्त्रालयबाट राय सहमती प्राप्त गरी मन्त्रिपरिषदमा प्रस्ताव पेश गर्न कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयको राय/सहमति माग गरिएको ।
- अन्तर्राष्ट्रिय श्रम संगठनमा नियमित रूपमा गर्नुपर्ने प्रतिवेदनहरू मध्ये सन् २०२५ मा गर्नुपर्ने ४ वटा प्रतिवेदनहरू मस्यौदा तयार गर्न महाशाखा प्रमुखको संयोजकत्वमा गठित परराष्ट्र मन्त्रालय, अर्थ मन्त्रालय, गृह मन्त्रालय, महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ, नागरिक मन्त्रालय, भूमि

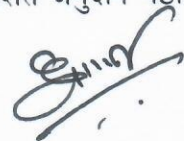
व्यवस्था, सहकारी तथा गरिवी निवारण मन्त्रालय समेतको प्रतिनिधि सदस्य रहेको कार्यदलको २ वटा बैठक सम्पन्न गरेको।

- अनौपचारिकताको व्यवस्थापन लागि औपचारिकीकरण सम्बन्धी राष्ट्रिय रणनीतिको मस्यौदा तयार गरिएको।
- भगवती हाईड्रोइलेभलोपमेण्ट प्रा.लि. कास्कीको श्रम विवाद मध्यस्थबाट समाधान गरिएको र लर्डबुद्ध एजुकेसन एकाडेमी लिमिटेड बाँकेको नयाँ श्रम विवाद समाधानका लागि मध्यस्थ गठन भई कार्य भइरहेको। माउन्ट एभरेष्ट ब्रुअरीको श्रमिकको पारिश्रमिक लगायतको विषयमा संघीय संसद प्रतिनिधि सभा, उद्योग तथा वाणिज्य र श्रम तथा उपभोक्ता हित समितिमा छलफलमा गरिएको।
- वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार श्रम प्रशासन सुधार र श्रम निरीक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम २०८१/११/१०-१२ सम्म नगरकोट काभ्रेमा आयोजना गरी ILO का महासन्धिहरू, श्रम प्रशासन सुधार, श्रम निरीक्षण प्रणाली, श्रम विवाद समाधान र फैसला एवं आदेश लेखन, श्रम सम्बन्धि कानूनमा लैङ्गिक समानता र अभिलेख तथा प्रतिवेदन समेतका विषयमा तालिम प्रदान गरिएको।
- न्यूनतम पारिश्रमिक निर्धारण समितिको २ वटा बैठक सम्पन्न गरी पारिश्रमिक निर्धारण सम्बन्धमा छलफल भइरहेको।
- श्रम तथा व्यवसायजन्य सुरक्षा विभाग र मातहतका कार्यालयको वार्षिक समीक्षा कार्यक्रममा सहभागी भई विद्यमान श्रम सम्बन्धि कानूनको कार्यान्वयनमा रहेका जटिलता तथा चुनौती, सुधारका क्षेत्रहरू पहिचान र सुझावको साथै प्रभावकारी श्रम निरीक्षण प्रणाली लागूतका विषयमा छलफल गरिएको।
- राष्ट्रिय श्रम तथा रोजगार सम्मेलन २०८१ को तयारी तथा सम्मेलनमा सहयोग गरिएको।
- आगामी आ.ब २०८२/८३ को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तयारी गरी पेश गरिएको।

२. बालश्रम निवारण तथा व्यवसायजन्य सुरक्षा शाखा:

- यस मन्त्रालयको आ.ब. २०८१/२१ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार बालश्रम विरुद्ध जनचेतनामूलक सामग्री उत्पादन वितरण तथा प्रशारण कार्यक्रम परामर्शदाता मार्फत खरिदका लागी कार्यक्षेत्रगत शर्त स्वीकृत गरी खरिद ईकाईमा पठाईएको।
- यस मन्त्रालयको च.नं. ४८ मिति २०८१।१०।२० को पत्रबाट व्यवसायजन्य रोगहरूको सूचिको सम्बन्धमा स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको राय सहमती माग गरिएको।
- बालश्रममुक्त स्थानीय तह घोषणा कार्यक्रम संचालनका लागी दिईने सशर्त अनुदानका लागी स्थानीय तहहरूबाट प्रस्ताव माग गरिएकोमा प्राप्त भएका प्रस्तावहरूको मूल्याङ्कन समितबाट मूल्याङ्कन भई छनौट भएका ५६ वटा स्थानीय तहहरूलाई सशर्त अनुदान पठाईएको।

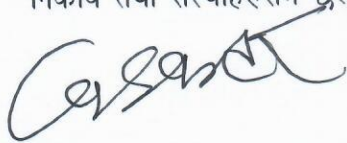

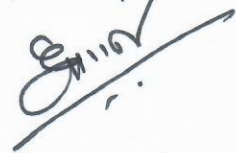
३. श्रमिक कल्याण शाखा:

- मन्त्रालयको आ.व. २०८१/८२ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अन्तर्गत रोजगारदाता, श्रमिक, ट्रेड यूनियन र सरोकारवालाहरूसँग प्रदेशस्तरीय श्रमिक कल्याण र सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम मिति २०८१/१०/२५ गते शुक्रबार सम्पन्न भएको छ। मधेश प्रदेशको वीरगंजमा आयोजना गरिएको उक्त कार्यक्रमको प्रमुख उद्देश्य श्रमिकहरूको सामाजिक सुरक्षा, मानवीय सुरक्षा तथा कल्याणको अवस्थाको जानकारी हासिल गरी सुधारको लागि मार्गदर्शन प्रदान गर्नु रहेको थियो। कार्यक्रममा जिल्ला समन्वय समिति, वीरगंजका उपप्रमुख पुरन प्रसाद कुर्मीको प्रमुख आतिथ्यता रहेको थियो भने श्रमिक, रोजगारदाता तथा ट्रेड यूनियनका प्रतिनिधिहरू गरि ४२ जनाको सहभागिता रहेको थियो। श्रमिक कल्याण तथा सामाजिक सुरक्षा योजनाहरूको विषयमा कार्यपत्रहरू प्रस्तुतिकरण सहित कार्यक्रममा व्यापक छलफल गरिएको थियो। सहभागीहरूलाई समयसापेक्ष श्रमिक कल्याण एवं योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी कानूनी, नीतिगत र व्यवहारिक विषयहरूमा जानकारी प्रदान गरी प्रदेशभरीका सरोकारवालाहरूको त्रिपक्षीय सम्बन्ध मजबुत बनाउनको लागि यो कार्यक्रम महत्वपूर्ण रहेको ।
- कोषको रकम (वाणिज्य बैङ्कहरूमा) लगानी गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि २०७५ को तेस्रो संशोधनका लागि कार्यविधिको दफा ४ को खण्ड (ख) मा रहेको “निष्कृत्य कर्जा स्तर (Non-Performing Assets-NPA) कुल कर्जा सापटीको ५ प्रतिशत भन्दा कम भएको” भन्ने वाक्यको सट्टा “नेपाल राष्ट्र बैङ्कको आन्तरिक लगानी निर्देशिका, २०६८ बमोजिम तोकिएको सीमा” भन्ने प्रावधान राखी मन्त्रालयको मिति २०८१/१२/०८ को (मा. मन्त्रीस्तरीय) निर्णयानुसार स्वीकृत भएको ।

४. सीप विकास तथा तालिम शाखा:

- नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद) को मिति २०८१/११/०६ को निर्णयबाट नेपाल सरकारको नाममा कायम भएको महोतरी जिल्ला बलवा नगरपालिका वड नं. ४क कि.नं. ९४ को १-१५-०-० जग्गा यस मन्त्रालय अन्तर्गतको व्यावसायिक प्रशिक्षण केन्द्र बलवाको भवन निर्माणको लागि ३० वर्ष अवधिसम्मको लागि यस मन्त्रालयको नाममा हक हस्तान्तरण भई जग्गा प्राप्त भएको ।
- व्यावसायिक सीप विकासका विविध विषय र क्षेत्रमा, मधेश प्रदेश, महोतरी जिल्लामा सरोकारवाला निकाय तथा संस्थाहरूसँग छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।

(घ) प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमः

१. राष्ट्रिय श्रम तथा रोजगार सम्मेलन, २०८१

- नेपालमा आन्तरिक रोजगारी सिर्जना तथा प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले सातवटै प्रदेश, सबै स्थानीय तह, निजी क्षेत्र, श्रमिक, रोजगारदाता लगायत सबै सरोकारवाला समेतको सहभागितामा यही फागुन २६ र २७ गते राष्ट्रिय श्रम तथा रोजगार सम्मेलन २०८१ को आयोजना गरिएको।
- सम्मेलनले "समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली" को सपना पूरा गर्ने महत्वपूर्ण अठोटका साथ १६ बुँदे काठमाण्डौं घोषणापत्र जारी गरेको।
- सम्मेलनले स्वदेशमा मर्यादित, सुरक्षित र आकर्षक आन्तरिक रोजगारी सिर्जनालाई तीब्रता दिन आगामी आ.व. ०८२/८३ देखि आ.व. ०९१/९२ (सन् २०२५ - २०३५) लाई आन्तरिक रोजगार प्रवर्द्धन दशकको घोषणा गर्नुका साथै राष्ट्रिय रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रमको सुरुवात गरेको।

२. सूचीकृत बेरोजगारलाई कार्यस्थलमा आधारित सीप विकास तथा जीवन उपयोगी तालिमः

- ४५७ स्थानीय तहलाई तालिम सञ्चालनका लागि बजेट विनियोजन तथा आवश्यक मार्गदर्शन तथा निर्देशन पठाइएको।
- ३८२ स्थानीय तहले तालिम सञ्चालन वा खरिदको लागि सूचना प्रकाशन गरिसकेको। जसमध्ये ६२ स्थानीय तहले ५ वटा विभिन्न ट्रेडमा ५० दिने तालिम सम्पन्न गरी २४८० जना व्यक्तिले तालिम प्राप्त गरेको। उक्त तालिमबाट स्वरोजगार बन्न मद्दत पुगेको।
- बांकी स्थानीय तहबाट सेवा प्रदायक छनौट र सम्झौता भई तालिम सञ्चालन भैरहेको।

३. सूचीकृत बेरोजगारलाई न्यूनतम रोजगारी उपलब्धताः

- वार्षिक लक्ष्य ६०,००० (साठी हजार) जना बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई रोजगारी सृजना गर्ने लक्ष्य रहेकोमा ५२,००० (वाउन्न हजार) व्यक्तिलाई मात्र रोजगारी उपलब्ध गराउन सकिने बजेट विनियोजन प्राप्त भएको।
- यस आ.व.को चैत्र मसान्त सम्ममा ७३०६ जना सूचीकृत बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई रोजगारी सृजना भएको। सो रोजगारीबाट उनीहरूको जीवनस्तरमा सुधार गर्न सहयोग पुगेको।

४. युवा रोजगारीका लागि रूपान्तरण पहल आयोजनाको अन्तिम मूल्यांकनः

- परियोजना चालु आ.व. ०८१/८२ को असार मसान्तमा समाप्त हुने भएकाले परियोजनाको ५ वर्ष अवधिको मूल्यांकनका लागि सेवा प्रदायक संस्था छनौट र सम्झौता कार्य सम्पन्न भई हाल मूल्यांकन भइरहेको।

